

日本語における連体修飾節の談話機能

Somkiat Chawengkijwanich

連体修飾節は重要な学習項目の一つではあるが、その機能、特に談話における機能についての説明は日本語教科書ではあまりみられない。連体修飾節は単なる名詞を修飾する節と考えられがちだが、筆者が「眼前描写」と名づけた連体修飾節は聞き手が当該の場をイメージしやすいよう、その場で起きた事態を描写し、先行文脈と後続の文脈をつなぐ機能を持つ。したがって、談話レベルにおいても役割を果たしているといえる。また名詞（その名詞の示す対象を聞き手が知っている場合・知らない場合の両方）を（再）導入する機能も持っている。このような機能は grounding (Fox and Thompson (1990)) の一種として捉えられる。

หน้าที่ระดับข้อความของอนุพากย์คุณศัพท์ในภาษาญี่ปุ่น

สมเกียรติ เหวงกิจวานิช

อนุพากย์คุณศัพท์เป็นหัวข้อที่สำคัญหัวข้อหนึ่งในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น แต่ในตำราต่าง ๆ กลับไม่ค่อยมีการอธิบายหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน้าที่ระดับข้อความของอนุพากย์คุณศัพท์ และเมื่อกล่าวถึงอนุพากย์คุณศัพท์ คนทั่วไปมักคิดว่าทำหน้าที่ขยายคำนามเท่านั้น แต่อนุพากย์คุณศัพท์บางชนิด เช่น ชนิดที่ผู้เขียนเรียกว่า 眼前描写 เป็นการใช้เพื่อบรรยายสภาพของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ เพื่อให้ผู้ฟังสามารถจินตนาการภาพของสถานการณ์นั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น และทำหน้าที่เสมือนตัวเชื่อมระหว่างข้อความก่อนหน้าและสิ่งที่จะกล่าวต่อไปภายหลัง จึงกล่าวได้ว่าอนุพากย์ชนิดนี้ได้มีหน้าที่เพียงขยายคำนามเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทในระดับข้อความอีกด้วย นอกจากนี้ อนุพากย์ชนิดนี้ยังมีส่วนช่วย (re-)intro คำนาม (สิ่งของหรือบุคคล ทั้งที่ผู้อ่านหรือผู้ฟังรู้จักดีอยู่แล้ว และที่เพิ่งกล่าวถึงเป็นครั้งแรก) อีกด้วย โดยหน้าที่ดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการ grounding (Fox and Thompson (1990)) คำนามชนิดหนึ่ง